

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis Pœnitentiæ & Extremæ Unctionis;
necnon varia summorum Pontificum Decreta, contra Moralis corruptæ
propositiones, & alia

Genet, François

Parisiis, 1703

Caput X. De Scientia Confessorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40817

C A P U T X.

De Scientia Confessorum.

Quæst. I. S C I E N T I A est-ne absolutè Confessori necessaria ?

Resp. Omninò est necessaria ad ejus propriam & pœnitentis salutem. Quod quidem facillè colligitur ex duabus qualitatibus, quas Concilia Confessariis attribuire solent, cum eos & medicos, & judices vocent. Qualitas enim judicis, ut ait S. Augustinus relatus in Can. in Confessario scientiam desiderat, inquit enim: *Caveat spiritualis Judex, ut sicut non commisit crimen nequitiæ, ita ne careat munere scientiæ. Oportet enim ut sciat cognoscere quidquid debet judicare. Judiciaria enim potestas hoc expostulat, ut quod debet judicare, discernat.*

S. Aug. Cant.
Quis vult.
dist. 6. De
Pœnit.

Paret etiam, quòd Officium spiritualis Medici, quod exercet Confessarius, scientiæ dona requirit, ut enim ait celebre Concilium Lateranense generale: *sacerdos more periti Medici, super infundat vinum & oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens, & peccatoris circumstantias, & peccati, quibus prudenter intelligat, quale debet ei præbere consilium, & cujusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad sanandum agrorum.*

Can. Omnis
utriusque se-
xus. De Pœ-
nit. & remis-
sionibus.

Christus Dominus id paucis expressit cum dixit: *Cæcus autem, si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt, id est, in æternam damnationem.* Hinc S. Augustinus ait: *Terret non solum cæcum ducentem, sed & cæcum sequentem: neque enim ait, cadit in foveam.*

Matth. cap.
15.

S. Aug. Tom.
9. lib. de Pa-
trib. cap.
10.

158 TRACTATUS VI.

ducens, & non cadit sequens: sed cæcus cæcum ducens, ambo in foveam cadunt, hoc est, tam Confessarius ignarus, quam pœnitens qui ab eo dirigitur.

Catechif.

Conc. Trid.

p. 2. De Pœ.

mic. Sacram.

n. 722.

Et Catechismus Concilii Tridentini ait: *Ac quod ad Judicis Officium attinet, satis constat non vulgarem scientiam necessariam esse, quæ & peccata investigare & ex variis peccatorum generibus, quæ gravia & quæ levia sint pro cuiusque hominis ordine & genere judicare possit. Ut autem Medicus est, summâ quoque prudentiâ indiget; etenim diligenter providendum est, ut ea remedia ægroto adhibeantur, quæ ad illius animam sanandam & impofterum contra morbi vim muniendam aptiora esse videantur.*

Quæst. 2. Interest-ne ad pœnitentiû salutem ut doctos eligant Confessores?

Resp. Idem Catechismus Concilii Tridentini loco mox citato asserit. *Ex quo poterunt Fideles intelligere, maximo studio curandum esse, ut eum sibi Sacerdotem deligant, quem vita integritas, doctrina, prudens judicium commendat, quique quantum in eo Officio cui præest ponderis ac momenti sit, & quæ cuique sceleri pœna conveniat, & qui vel solvendi, vel ligandi sint optimè noverit.*

Sancta Theresia veritatem hanc perfectè cognovit, cum ait, cap. 5. in libro de via perfectionis: *Magni prorsus interesse, ut Confessarius verè doctus sit; esse omninò periculosum ab ignaro regi, licèt multum sit spiritualis aut esse possit.*

Et in cap. 5. vitæ suæ quam ipsa scripsit ait:
 22. *Experentiâ mihi compertum est, melius esse,*
 23. *ut Confessarii penitus ignari sint, modò sint*
 24. *probi, quam semidocti: quia qui ignari sunt,*
 25. *sibi non confidunt, nihilque concludunt incon-*

sultis viris doctis , neque ego eam in ipsis ha-
buissem fiduciam : verùm à viro docto nun-
quam decepta sum : ii certè decipere me non
volebant , verumtamen ampliùs non sciebant ;
contrarium tamen ego putabam , & me teneri
tantùm illis credere , quamquam mihi mag-
nam concederent libertatem , & latam mihi
doctrinâ suâ aperuissent viam : ita enim prava
eram , ut si per angustiores regulas me regere
voluissent , alios quæsiuissem Confessores.
Quod peccatum erat veniale , iis nullum vide-
batur ; & mortale peccatum , veniale tantùm
esse dicebant : quod quidem tantum mihi pepe-
rit damnum , ut non abs re fore putaverim ,
hîc illud asserere , ut alii tantum malum ca-
veant , quoniam coram Deo non ideo sum ex-
cusata , quia planè mihi sufficiebat , quod illæ
res per se bonæ non essent , ut eas caverem.
Credo enim permisisse Deum , ut ipsi decepti
fuerint , & ego ab iis decepta , propter pec-
cata mea. Quin etiam alias quoque decepi ,
illis dicendo , quæ ab iis semidoctis didiceram ;
in hac cæcitate per septem-decim annos ut
puto perseveravi , donec tandem ab eruditissi-
mo Patre Dominicano , in aliquibus fuisset
instructa , & penitè tandem edocta à Patribus
Societatis Jesu , qui mihi timorem grandem
incusserunt , talia initia exaggerando , ut in-
feriùs dicam.

Si quantam pro corporis salute , & vitæ
mortalis curam , tantam haberent pœnitentes ,
pro salvanda anima , & vita æterna , minimè
necessarium foret , eos monere ut doctum &
expertum imprimis Confessarium haberent ,
qui eos per salutis semitam ducere valeret ,
quæ tam angusta est , ut ait ipse Dominus
noster Jesus-Christus , qui est summa veri-
tas , cuiusque verba in æternum manebunt.

nâ gloriâ nihil antiquius & commendatius ha- ce
beat.

Quest. 3. Quænam scientia necessaria est
Confessariis ?

Resp. Confessor triplici indiget scientiâ: Pri-
ma est illa , quam Salomon vocat scientiam
Sanctorum : *Dedit illis scientiam Sanctorum* ;
hæc scientia nos efficit Jesu-Christi discipulos,
nosque docet diversas vias , quibus se anima-
bus communicat : hæc scientia per orationem
comparatur , & accuratâ observantiâ om-
nium motuum , & impulsuum divini Spiritus,
quæ Confessarius sæpè debet consulere , prius-
quam pœnitenti suo tradat consilium. De hac
scientia loquitur sanctus Gregorius dum ait :
*Nulla ars doceri præsumitur , nisi intenta
prius meditatione discatur : ab imperitis ergo
Pastoribus magisterium Pastorale suscipitur in
magna temeritate ; quoniam ars est artium
regimen animarum. Quis autem cogitationum
vulnera occultiora esse nesciat vulneribus vis-
cerum ? Et tamen sæpè qui nequaquam spiri-
tualia præcepta cognoverunt , cordis se Medi-
cos profiteri non metuunt : dum qui pigmento-
rum vim nesciunt , videri Medici carnis eru-
bescunt.*

Altera scientia quæ Confessoribus necessaria
est , doctrina est Sacramenti Pœnitentiæ , qui
sint ejus effectus , partes , & modus illud ad-
ministrandi ? Tenentur scire quæ peccata sint
venialia , quæ mortalia , & circumstantias pec-
catorum , eas præcipuè quæ obligant ad resti-
tutionem ; ut enim ait sanctus Carolus , Qui
conscientiæ casus probè non noverit , qui hanc
scientiam Canonum studio non comparaverit,
piorumque librorum , qui de hac materia trac-
tant , facîle non debet omnium hominum Con-
fessionibus suscipiendis se exponere : sed prius

S. Greg. in
Pastoral. p. 14.
cap. 1.

S. Carol. Act.
P. 4. Instruct.
Confess.

Non haven-
do piu che
gran pratti-
ca de casi di

conscienza, scientiam suam & experientiam explorare
fatra coll' - debet.
studio de sa.

eri Canonice somme, non s'ingerisca a Confessar ogni forte di
persone; mà habbi occhio a misurare le forze della sua scienza
e pratica.

Can. Ignoran-
tia. dist. 38.

Et ut ait Concilium Toletanum relatum in
Canone, ubi postquam dixit Presbyteros qui
cæteros docere tenentur, quales sunt Confessa-
rii, minimè ignaros esse debere, rationem red-
dit his verbis: *Ignorantia mater cunctorum
errorum maximè in Sacerdotibus Dei vitanda
est. Sciunt igitur Sacerdotes Scripturas Sanc-
tas, & Canones, ut omne opus eorum in præ-
dicatione & doctrinâ consistat: atque adifi-
cent cunctos tam fidei scientiâ, quàm operum
disciplinâ.*

Can. Nulli.
dist. 38.

Cælestinus quoque Papa relatus etiam in Ca-
none, ait: *Nulli Sacerdotum liceat Canones
ignorare, nec quidquam facere, quod Pa-
trum possit regulis obviare.* Si scientia Scrip-
turæ sacræ & sacrorum Canonum fuit omni
tempore necessaria Confessoribus, ut per viam
salutis pœnitentes sibi commissos conduce-
rent: hoc præsertim tempore maximè necessa-
ria est, quo, ut ait Alexander Papa septimus,
tam frequentes conspiciuntur errores per to-
tam Ecclesiam dispersi, quia nova difficulta-
tibus respondendi forma, quæ in morum dis-
ciplina reperiuntur introducta est, simplicitati
Evangelii, & sanctorum Patrum doctrinæ pror-
sus opposita. Ita loquitur summus ille Ponti-
fex, *Sanctissimus Dominus noster audivit,
non sine magno animi sui mœrore, complures
opiniones Christiana disciplina relaxativas &
animarum perniciem inferentes, partim anti-
quatas iterum suscitari, partim noviter pro-
dure, & summam illam luxuriantium inge-
niorum licentiam in dies magis excrescere, per*

Deer. adver-
sus lapsas Ca-
sultarū opi-
niones. 24.
Sept. 1665.

quam in rebus ad conscientiam pertinentibus
modus opinandi irrepfit alienus omnino ab
Evangelica simplicitate sanctorumque Patrum
doctrina: & quem si pro recta regula fideles
in praxi sequerentur, ingens eruptura esset
Christiana vita corruptela. Quare ne ullo un-
quam tempore viam salutis, quam suprema
veritas Deus, cujus verba in eternum perma-
nent, arctam esse definivit, in animarum
perniciem dilatari, seu verius, perverti con-
tingeret: Idem sanctissimus Dominus noster,
ut oves sibi creditas ab ejusmodi spatiosa, la-
zaque per quam itur ad perditionem, via pro
Pastorali sollicitudine in rectam semitam evo-
caret, &c.

Tertia demum scientia Confessariis necessa-
ria, ea est, quæ illis competit in quantum
Medici sunt; ut enim ait sanctus Augustinus
relatus in Canone: *Sacerdos diligens sit inqui-
sitor, & subtilis investigator: sapienter in-
terroget à peccatore, quod forsitan ignorat,
vel verecundiâ velit occultare.* Quapropter
oportet ut Confessores plenam habeant noti-
tiam peccatorum, quæ committi solent in
quocumque statu, Censurarum, Irregularita-
tum, & Casuum reservatorum. Scire etiam de-
bent diversa remedia, quibus uti possunt ad
curandos poenitentes, illis semper imponentes
Poenitentiam gravitati criminum convenien-
tem; hoc autem præstare debent, quâ maxi-
mâ fieri potest lenitate, applicantes verbi gra-
tia remedium non simul & semel, sed variis,
& intermissis vicibus: quando vident agrotum
primâ fronte vim remedii ferre non posse,
quod ejus plagam curare possit, semper ta-
men illud adhibere debent remedium, quod
ad ejus sanitatem procurandam planè necessa-
rium est, licet possint illud diversis variisque

Can. Qui vult
De Pœnit,
dist. 6.

Can. Omnis.
De Pœnit. &
remissioni-
bus.

temporibus adhibere: juxta Canonem Omnis utriusque sexus, in quo sic legitur: *Sacerdos, more periti Medici, superinfundat vinum & oleum vulneribus sauciati, diversis experimentis utendo ad sanandum agrotum.*

Atque ut in pœnitentiis imponendis non errent, habeant, oportet, perfectam notitiam Canonum pœnitentialium.

S. Carol. Aët.
B. 4. P. 525.

Patres docuerunt, ait sanctus Carolus, quàm necessaria admodum sit Sacerdotibus qui in audiendis pœnitentium Confessionibus versantur, Canonum pœnitentialium scientia; etenim si omnia quæ ad pœnitendi modum pertinent, non prudentiâ solum ac pietate, sed justitiâ etiam metienda sunt: certè Norma hæc è Canonibus pœnitentialibus sumatur oportet: sunt namque ii quasi regula quædam, quibus cum ad culpa commissæ gravitatem rectè dignoscendam, tum ad imponendam pro illius ratione veram Pœnitentiam Sacerdotes Confessarii ita diriguntur, ut ubi singula, quæ ad peccati magnitudinem, & quæ ad pœnitentis statum, conditionem, ætatem, intimumque cordis dolorem pertinent, accuratè perpenderit, tum demùm Pœnitentiam judicio & prudentiâ suâ moderentur.

Quest. 4. Est-ne necesse, ut Confessores, & Episcopi perfectè sciant quidquid continetur in Scripturâ sacrâ, sacrisque Canonibus, & quidquid ad proprium pertinet Ministerium?

Cap. Cùm no-
bis. De Elect.
& electi po-
testate,

Resp. Innocentius Papa tertius relatus in Canone ait: Illius quoque litteratura, licet non eminentis, tamen convenientis electus existit, ut pro defectu scientiæ, ab electione non deberet excludi. Glossa ibidem verbo Eminentis, ait: Eminens scientiæ benè est desideranda in Pralato, competens toleranda.

De Sacram. Pœnit. Cap. X. 165

Scientiam autem reputamus eminentem, inquit Innocentius Papa quartus, qua subtiles quæstiones discutere & definire novit, & in promptu responsiones habet; ille habet mediocrem, qui scit aliquo modo examinare negotia, quamvis ad omnia nesciat respondere; & qui in libris veritatem eorum, qua scire tenetur, scit quarere, etsi in promptu omnia non habeat.

Hinc inferre licet cum sancto Antonino, quod Scientia Confessoris, etsi non sit major, tamen tanta debet esse, ut sciat discernere inter peccatum & peccatum, & inter veniale & mortale. Et si in aliquo esset dubitatio, sciat dubitare, ut possit recurrere ad peritiores.

Sanctus autem Bonaventura hæc dicit: Necessaria est Sacerdoti tanta scientia, quod sciat discernere in peccatis communibus, & quod sit veniale & quod mortale: & quod sciat semper ad qua peccata potestas sua potest se extendere; & hoc quia alia Pœnitentia danda est pro veniali, alia pro mortali; & si ad aliquod genus peccati potest extendere manum, illud necessarium est ei agnoscere: alioquin in periculum anima sua & confitentium audit Confessiones. Alia est discretio quâ sciat per habitum acquisitum discernere inter perplexitates peccatorum: & hæc est de benè esse; in talibus autem debet securiorem viam semper eligere & sapientes consulere.

Quæst. 5. Confessarius potest-ne in Tribunali Confessionis se conformare sententiæ sui pœnitentis, contra propriam, quando pœnitens asserit opinionem suam esse probabilem, se suum ea de opinione consilium habere, & plures affert auctores ad illius confirmationem?

In cap. Cùm in cunctis. De Elect. & electi potest.

S. Anton. 31 p. tit. 17. cap. 4. §. 14

S. Bonav. in 4. sent. dist. 17. num. 981. in expof. Textus, dub.

Resp. Ut clarè huic quæstioni satisfiat, & evidenter appareat falsitas hujus Principii, quo Confessario licet pœnitentis opinionem, suâ contrariam sequi, sufficit vel leviter attendere, quid sit Confessarius, & quid pœnitens, Confessarius gerit vices Jesu-Christi Domini nostri, quoniam ut ait ipse Christus Dominus: *Magister vester unus est Christus, & talem se præbere debet, ut de illo verè dici possit, quod adversarii de ipso Christo Domino dicere coacti fuerunt: Magister, scimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces; & non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum.*

Matth. cap.
23.

Matth. cap.
22.

2. ad Cor.
cap. 5.

ad Galat.
cap. 5.

Matth. cap.
7.

Pœnitens verò est Christianus, & de Christianis sic loquitur Apostolus: *Qui vivunt jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est.* Et in alio loco: *Qui Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis: Qui per angustam portam, & arctam viam, quæ ducit ad vitam incedere cupit, ut Deus ipse declaravit: Quàm angusta porta, & arcta via est qua ducit ad vitam!*

Hic pœnitens consilium perit à suo Confessario, utrum aliquid sibi licitum sit an prohibitum? qui oculos habent facilè percipiunt, & vident consultationes omnes, quæ pro temporalibus rebus fiunt, in quibus homines adeo solertes & providi sunt ne decipiantur, nihil prorsus esse, si cum his rebus comparentur, in quibus agitur de æternâ consulentis salute, qui ex pravo consilio præceptus agitur ad inferos: at non modò agitur de salute pœnitentis, verùm etiam Confessoris, qui malo suo consilio pœnitentem in foveam projicere non potest, quin in eandem cum illo ipsemet cadat; quoniam Christus Dominus, qui mentiri non potest, dixit: *Cæcus autem si cæco ducatur*

Matth. c. 15.

tum præstet, ambo in foveam cadunt.

Quis igitur non horreat agendi modum Sacerdotis, qui inspirat pœnitenti, id quod credit potius falsum quàm verum, potius prohibitum quàm licitum, quod potius eum ad inferos quàm ad cœlos conducere credit, ne ipsi displiceat; & non dubitat ipsum præcipitem agere ad æternam damnationem, quia noluit ipsum obligare ut aliquam sibi vim inferret, in hac temporali vita?

Itaque verè rectèque exclamat contra hanc doctrinam Divus Bonaventura, *O inauditum philosophandi genus: Judex sententiam ferre debet ad arbitrium rei, & reus judicis judicio obtemperare non tenetur.*

Præterea, ut jam diximus, Confessarius semper tenetur sequi opinionem tutiorem, quoties opposita non est notoriè probabilior, quod quidam ad ejus prudentiam pertinet, de qua sequenti capite dicemus.

C A P U T X I.

De Qualitatibus necessariis Confessoribus.

Quæst. I. **Q**UÆNAM sunt dotes, seu qualitates Confessoris?

Resp. Egregiè illas explicat sanctus Carolus, dum ait. *In probandis Confessoribus hanc rationem habeant Episcopi, ut pii, benè morati, docti, prudentes, de animarum salute solliciti, & fideles custodes sint eorum qua in Confessione dicuntur.*

S. Carol. in Conc. Provinc. I. tit. Quæ pertinet ad Sacram. Pœnit. ministrat.

Quæst. 2. In quo consistit pietas, quæ requiritur in Confessore?

Resp. Pietas quæ requiritur in Confessore;